

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาคุณภาพชีวิตและความต้องการของแรงงานนอกระบบ
จังหวัดกาฬสินธุ์

โดย

นายคณศ พรตระกูลพิพัฒน์
ตำแหน่ง นักวิชาการแรงงาน 6ว

ผู้ขอรับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการแรงงาน 7ว
สำนักงานแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
กระทรวงแรงงาน

ว 12.05.6
ก232ก
2546

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

08189

การศึกษาคูณภาพชีวิตและ

คำนำ

รายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตและความต้องการของแรงงานนอกระบบ จังหวัดกาฬสินธุ์นี้ เป็นการศึกษาเพื่อประกอบการทำผลงานในการประเมินบุคคล เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ ระดับ 7ว ในตำแหน่ง นักวิชาการแรงงาน 7ว สังกัด สำนักงานแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน

แรงงานนอกระบบ เป็นแรงงานกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานของประเทศเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกระจายอยู่ทั่วไปในทุกภูมิภาคของประเทศไทย แต่ปรากฏว่า แรงงานเหล่านี้กลับไม่ได้รับการคุ้มครองในด้านต่าง ๆ จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 เป็นต้น ทำให้ไม่ได้รับสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ดังเช่นแรงงานในระบบ เกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม ถูกเอารัดเอาเปรียบ ขาดหลักประกันในความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม ไม่ได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตในปัจจุบันและความต้องการของแรงงานนอกระบบ ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ว่าปัจจุบันมีความเป็นอยู่และมีความต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองอย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไปในอนาคต

หากรายงานฉบับนี้ มีข้อใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การศึกษารั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขออภัยไว้ด้วยความยินดียิ่ง

นายคณศ พรตระกูลพิพัฒน์

กันยายน 2546

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้ เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตและความต้องการของแรงงานนอกระบบจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ นายวิจิต แสนเมือง แรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กรุณาให้การสนับสนุนมาโดยตลอด ตลอดจนให้คำปรึกษา คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ นายทวีศักดิ์ จันทร์ศรี สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบ แรงงานภาคเกษตร และแรงงานผู้รับงานไปทำที่บ้าน ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ และเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานแรงงานจังหวัดกาฬสินธุ์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการค้นคว้าข้อมูล จนรายงานฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย

กลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของรายงานฉบับนี้ คือ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มแรงงานภาคการเกษตร กลุ่มแรงงานผู้รับงานไปทำที่บ้าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่การให้ข้อมูล การอำนวยความสะดวกในสถานที่ปฏิบัติงาน ตลอดจนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

ผู้วิจัย ขอขอบคุณค่า และประโยชน์อันอาจเกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้แก่บุคคล คณะบุคคลที่กล่าวมาเบื้องต้น ที่ได้ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัยไว้ ณ โอกาสนี้

นายคณศ พรตระกูลพิพัฒน์

กันยายน 2546

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	7
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	9
องค์ประกอบและการวัดคุณภาพชีวิต	11
ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	13
ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	16
3 ระเบียบวิธีวิจัย	17
ขอบเขตการศึกษา.....	17
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	17
วิธีการเก็บและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	17
การวิเคราะห์ข้อมูล	18
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	19
ข้อมูลทั่วไป.....	19
จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของแรงงานนอกระบบ.....	19
จำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นทั่วไปของแรงงานนอกระบบ.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	ข้อมูลด้านแรงงาน..... 27
	สถานการณ์ทางด้านแรงงาน..... 27
	กำลังแรงงาน..... 27
	ภาวะการมีงานทำ..... 27
	ชั่วโมงการทำงาน..... 27
	ภาวะการว่างงาน..... 28
	ภาวะการเลิกจ้างแรงงาน..... 28
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ 33
	สรุปและอภิปรายผล 33
	ปัญหาและอุปสรรค..... 36
	ข้อเสนอแนะ..... 36
	บรรณานุกรม
	ภาคผนวก
	ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ.
	ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานที่รับไปทำที่บ้าน พ.ศ.
	ข้อมูลการรับงานไปทำที่บ้านจังหวัดกาฬสินธุ์
	แบบสอบถาม
	ประวัติของผู้วิจัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	เรื่อง	หน้า
1	จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของแรงงานนอกระบบ.....	20
2	จำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นทั่วไปของแรงงานนอกระบบ.....	24
3	จำนวนประชากรจำแนกตามสถานภาพแรงงานและกำลังแรงงาน.....	29
4	จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามอุตสาหกรรม.....	29
5	จำนวนผู้มีงานทำจำแนกตามชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์.....	30
6	จำนวนและอัตราการว่างงานจำแนกตามรายภาค.....	30
7	จำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ปี 2543 - 2545.....	31
8	จำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ปี 2543 - 2545.....	31
6	จำนวนผู้ประกันตนที่ถูกเลิกจ้าง และจำนวนสถานประกอบการที่เลิกกิจการ/ หยุดกิจการชั่วคราว (1 มกราคม – 25 ธันวาคม 2545)	32
10	จำนวนสถานประกอบการที่ยกเลิกหรือหยุดกิจการชั่วคราวจำแนกตามประเภทกิจการ.... (1 มกราคม – 25 ธันวาคม 2545)	32